

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „
Negyedévre 3 „ „
Egy hónapra 1 „ „

Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többtörte-
hirdetéseket alkut szerinti jutányos áron vétetnek fel. Helyes-díj ma-
den külön beiktatásért 30 kr.

A kvóta-felelemelés.

A kvóta miatt folyó harcban egyenlőtlen erővel állnak szemben egymással a küzdő felek. Nyilvánvaló, hogy mi vagyunk a gyöngébb fél s mi leszünk a legyőzöttek is. Odaát Ausztriában a kormány kezdettől fogva a közhangulatra támaszkodva lépett föl, míg nálunk a Bánffy-kabinet ép a közhangulattal ellenkezésben a megadás pontjára helyezkedett. És azóta, hogy Bánffy Dezső a nemzeti akarat kegyetlen meghamisításával óriási többséget erőszakolt ki magának a választásoknál, helyzetünk még rosszabbra fordult, mert odaát Ausztriában, a mint látszik, igen jól ismerik az összetoborzott magyar parlamenti többség föltétlen szolgálékúságát és egyre mohóbb étvágygyal rohannak rá a magyar prédára. Ezt bizonyítja az osztrák kormány új félhivatalosának, a végelgyengülésben kimult »Presse« helyébe lépett »Reichswehr«-nek minapi cikkke, mely immár 43 százalékra követeli a magyar kvóta fölelemelését és egész határozottan hivatkozik a magyar kormány részéről tett ígéretre. A magyar kormány félhivatalos dementivel igyekszik a magyar közvéleményt lecsendesíteni. Jól ismerjük mi már ezeknek a félhivatalos dementiknek az értékét. Az események rendszerint megczáfolják ezeket a dementiket, mikor már a bevezetett dolgok kényszere egész átkával súlyosodik a nemzetre. A »Reichswehr« állítását nem a magyar kormánynak, hanem az osztrák kormánynak kellett volna megczáfolnia. Erre adtunk volna valamit, de a magyar félhivatalosak sablonos kijelentései teljeséggel nem alkalmasak arra, hogy bizalmat keltsenek bennünk.

Az osztrák követelések folytonos növekedése és ezzel szemben a magyar kormány gyámoltalan magatartása nyilvánvalóvá teszi, hogy míg odaát az erő fokozódik; nálunk ép ellenkezőleg egyre hanyatlak s az egyenlőtlen erők mérkőzése a magyar nemzeti érdekek feláldozásával fog végződni.

A lefolyt választások során a kormánypárt jelöltjei még nagy hetykén hangoztatták országszerte, hogy a nemzet érdekeinek a veszélyeztetését nem engedik, a magasabb kvótát meg nem szavazzák. Egyre-másra harsogott a kijelentés, mely szükségesnek látszott a választási küzdelemben; mert a hol nem volt elég megbízható ereje a pénznek és a hivatalos hatalom brutálításának, ott legyezgetni kellett a nép hangulatát, a mire igen alkalmas eszköznek kínálkozott a nép érdekeinek a

védelméről szóló hazudozás. Itt-ott a hol a kormánypárti jelölt urak biztosra vették a győzelmet, s a hol számíthattak arra, hogy a partikuláris érdekekért való föltétlen rajongásban a választók figyelmen kívül hagyják az általános nemzeti érdek magasabb szempontjait: meg is engedték maguknak a kormánypárti jelöltek azt az őszinteséget, mellyel megnyugtathatták lelkiismeretüket a jövőre nézve és egész nyíltan beszéltek a kvóta-felelemelés lehetőségéről. De azért általában véve a választási küzdelem során a kormánypárti jelszó mégis a kvótafelelemelés határozott megtagadása volt.

Most már Bánffy Dezsőnek meg van a többsége. Olyan nagy, hogy szinte felelmetes ép a kormányra és azokra, kik nehéz aggodalommal látják a hatalom forrásai felé tolaikodó új emberek roppant tömegét. Hogyan fogják majd kielégíteni ezt az éhes tömeget úgy, hogy jusson is, maradjon is a mamelukság jutalmazására alkalmas kedvezményekből? Ámde ezt majd csak elintézi valahogy báró Bánffy Dezső, vagy az, a ki utána következik. Nehezebb föladat az összetoborzott nagy tömegnek szigorú fegyelemben tartása. Nehezebb különösen akkor, mikor ezt a nagy tömeget főképp arra kell fölhasználni, hogy a nemzet érdekei ellenére cselekedjék vak engedelmességgel. Hát ha mégis akadnak amolyan naiv emberek, kik a hazafias lelkiismeretességét nem törölték ki teljesen a politikai hivatással összefüzdő kötelességek sorából? Hátha akadnak lázadó Spartacusok? És ime, ez a bolond nagy tömeg még a természetes vonzóerő hatásával is van azokra, kik a nagy erő hatalmától megreszegednek. Egymásután kérezkednek be a szabadelvű pártba azok, kik az önállóság hiányában a saját politikai meggyőződésükre nem támaszkodhatnak. A szabadelvű pártban már nyilvánulni is kezd az amiatt való aggodalom, hogy báró Bánffy Dezső túllőtt a célon, mikor a mameluk-hadat ily mértéktenül megsaporította. Az aggodalomnak abban az irányban adnak kifejezést, hogy még veszedelembé juthat a párt és kormány szabadelvű irányzata s idegen torekvések trójai falova kerülhet bele a kormánypárti várba, melyben ugyancsak sokan vannak, kik az intrikára hajlandók es sanda szemmel nézik báró Bánffy Dezsőt . . .

A szabadelvű irányzat örökös emlegetése és a szabadelvűség veszélyeztetésétől való félelem azonban csak lepereggetése az igazi aggodalomnak. Nem a szabadelvűséget féltik a kormánypárti

klubban, hiszen ott a szabadelvűség mindig csak eszköz volt a hatalom biztosítására és a közvélemény félrevezetésére. Hanem valójában attól félnek, hogy a kvóta-felelemelés kérdése zavarhatja meg a nagy tömeget, annyival inkább, mert a szabadelvű párt tagjainak nagy részére igazán becsületbeli kérdést alkot a kvótafelelemelés megtagadása. Ime, egy csomó ember, a kit még ezután kell belenevelni a hagyományos kormánypártinak az engedelmességbe, mely nem tűr se szabad politikai meggyőződést, se a kormány akaratával ellenkező törekvést. Pedig most már nemcsak arról van szó, hogy a szabadelvű párt egész taborát belevigyék a kvóta-felelemeléssel járó nemzeti szerencsétlenség megteremtéséhez, hanem arról is, hogy a kvótafelelemelés olyan mértékét fogadtassák el vele, mely az osztrákok mértékételen kapzsiságát kielégíti.

Hiszen épen arra való és épen arra jó a kvótamegállapításra vonatkozó tárgyalások elhalasztása, hogy a szabadelvű párt óriási tömege beleélhesse magát a becsületbeli kérdéssel való gonosz megalkuvásba. Oh, a szabadelvű párt légköre csodálatos átalakító erővel bír. És bekövetkezik majd, hogy azok a férfiak, kik választóik előtt betyke öüérettel emlegették a nemzeti érdekek védelmét, igazi parforce-vadászok vakmerőségével és léha könnyelműségével ugrálnak át tüskön-bokron, csak hogy részesei legyenek a hallali örömeinek és bizossítsák maguknak a hatalom osztogató Bánffy Dezső jóságos megelégedését.

Ha százszor is becsületbeli kötelesség rájuk nézve a választóknak tett ígéret beváltása, a szabadelvű klub légkörében beletanulnak a nemzeti jogok feladásába s a nemzet árthatja azt a könnyelműséget, mit elkövetett, mikor ilyen többség kezeibe tette le jövendő sorsát. Ez a többség követi báró Bánffy Dezsőt, báró Bánffy Dezső pedig az osztrák érdekek javára bérelte ki a magyar nemzet meghamisított akaratát.

KÜLFÖLD

Az új rend Bulgáriában.

Debreczen, nov. 14.

A szobranjének varatlan felosztása valószínűsíti a politikai csodát művelt. Olyan csodát, melyet egy héttel azelőtt senkisémet tartott volna lehetségesnek. Ez a csoda pedig abból áll, hogy Karavelov és Zankov, a kik a legextrémebb oroszbarátok, épp Zankov házában békültek ki Radoslavov és Grekov urakkal, a kik pedig a Sztambulov-part vezérémberei.

Írásbeli megállapodás létesült köztük, hogy közös kihallgatást kérnek a fejedelemtől

és a lakosság 90 százalékát képező együttes ellenzék nevében kérni fogják, hogy a legközelebbi szobranjéhoz megjelendő szabad választások biztosi ása érdekében pártönkivüli kormányt nevezzen ki a feltétlenül tisztességeseknek elismert államférfiakból, a Stojlov-kormányt pedig bocssa el. Miután ez megtörtént, a négy pártvezer által aláírt okmányt megküldték a fejedelemnek.

Ez még október 26-án történt. Október 27-én a fejedelem elnöklété mellett minisztertanács volt, a mely ezzel a kérdéssel foglalkozott, hogy a fejedelem fogadja-e az ellenzék vezéreit, avagy egyszerűen visszautasítva őket? Hosszabb vita után elhatározták, hogy a fejedelem október 29-én délután 4 órakor fogja őket fogadni és ki fogja előttük jelen eni, hogy a november 29-én megjelendő parlamenti választások épp oly szabadok (?) lesznek, mint az eddigi választások voltak.

A kitűzött nap kitűzött órájában az audienciára rendelt urak megjelentek a fejedelmi palotában, a hol a legnagyobb előzékenységgel és szerete remélésággal fogadták őket. Zankov dr., mint a legidősebb — tolmácsolta az ellenzék óhaját, mely szerint a mai bajokon csak úgy lehet segíteni, ha a jelenlegi kormányt elbocsátja és teljesen semleges, hivatalnok kormányt nevez ki, a melyben megbízható, pártatlan és egy közgazgatás, mint in puncto honoris kipróbált férfiak inteznek az ügyeket a jövő szobranje megnyitására.

Zankov után Karavelov került sorra, aki pár vonással ecetelte az ország mai politikai helyzetét és arra utalt, hogy a kormány az ő közigazgatási apparátusával megfélemlíti a népet és erőszakkal akarja megválasztatni híveit, a kik jobbara érdekelt vállalkozók is. A fejedelem ezt különben a hozzá érkezett számtalan panaszból is tudhatja.

Ha a fejedelem a mostani kormány által intézetti a választásokat, ugy egyrészt az egész népet kiszolgáltatja a kormány önkényének, erőszakoskodásának és a hivatalos hatalommal gyakorolt visszaéléseknek, másrészt pedig bizalmas-

lanságot kelt a népben az olyan kormány által intézetti államügyek iránt.

Grekov és Radoslavov ugyanily értelemben beszélt. A fejedelem pedig az összes hazafias beszédek meghallgatása után röviden azt felelte, hogy pártönkivüli kormány kinevezésére nem hajlandó, a választások azonban, mint eddig is, feltétlenül szabadok lesznek, aztán pedig az így megválasztott parlamentből fogja az új kormányt megalakítani.

— Menjenek, uraim és harcoljanak a választásoknál! Ugy sem értenek vele sokat, ha pártönkivüli kormányt neveznek ki, a választásoknál pedig a régi közigazgatási apparátus működnek.

Karavelov erre azt felelte, hogy választási küzdelem csak ott képzelhető, a hol egyenértékű fegyverekkel folyik az. — Már pedig a jelen esetben az teljesen kizártnak tekintendő, miután a kormány rendelkezik a katonasággal, a rendőrséggel és egyéb titkos eszközzel, melyekkel szemben az ellenzék tehetetlen.

Mosolyogva kérdezte erre a fejedelem, hogy hat akkor mint lehetett Karavelovot és Zankovot képviselőkké megválasztani. Karavelov pedig kijelentette, hogy a kormány hivatalnokokat küldött a nyakába, a kik a választásnál ellene agítaljanak. Még a miniszterelnök is ellene fordult és a választásnál közkezen forgott egy távirat, a melyben a fejedelem nevében hívták fel a polgárokat, hogy Karavelovot ne válasszák. Végül a rendőrségnek és a katonaságnak is megparancsolták, hogy Karavelov megválasztását erőszakkal is meggátolja.

A katonai parancsnok azonban erre nem hajolt.

Radoslavov végül azt mondta a fejedelemnek:

— Fenséged választát a nép tudtára fogjuk adni. Az ellenzék tanácskoznia fog, hogy mittevé legyen, mert a háza iránti kötelességet minden aron teljesíteni akarja.

A kihallgatásnak ezzel vége szakadt. A fejedelem választát pedig országszerte ugy ér-

telmezik, hogy a választásokat november hó 29-ikén is a rendőrség és a megvesztegetett banditák fogják intézni, a miért is az ellenzék elhatározta, hogy a választásoknál szolidaritást vállal.

Az álarczok levétele.

A szabadelvű párti képviselők kezdenek színt vallani a kvóta kérdésben. A míg jelöltek voltak, megkerülték beszédekben a kérdést, most hogy kezükben a megbízó levél, feleslegesnek tartják a további álarcz viselését.

Egymásra jelentik ki, hogy esetleg valami kis kvóta felemelést hajlandók elfogadni! Hogy mennyit, azt persze még maguk sem tudják, ezt majd diktálni fogja nekik b. Bánffy Dezső. Ez urnak pedig Bádeni osztrák miniszterelnök.

Még oly tekintélyes férfiú, mint Csáky Albin gr. is, azt mondta megválasztatása után választóinak, hogy bizonyos kvóta emelést hajlandó elfogadni, kiakarva kerülni az uralkodó döntését, mely a koronára kényelmetlen helyzetet.

Szép ezen loyális érzelem, de lehetett volna ennek talán hangot adni megválasztatása előtt is!

Addig azonban mindegyik nyakig be volt gombolozva s csak most kezdik valódi alakjukban bemutatni magukat, levethetik hátán már az álarczot.

Vajjon mire alapítják a kvóta emelhetőségnek jogosultságát?

Hiszzen az igaz, hogy Ausztria bevétele az újabb alkotmányos éra óta csak 89 százalékkal, Magyarországé pedig 265 százalékkal növekedett. De ennek magyarázata semmi egyéb, mint az elmaradottság.

Igenis, Magyarországának fejletlen, néhá-néha szándékosan is elhanyagolt állapotánál fogva, azon szükségletek, melyek alkotmányának helyreállása után minden irányban nyilvánultak, a jövedelmek erőszakosabb növelését is követelték: hogy pedig ezen szükségletek

nak, mint csak a gyermeknél, mikre ha a hosszú, rezgős pilla realibbent, mintha csak egy szomorú, egy bánatos, egy be nem fejezett szerelmi dalról olvasnánk . . .

Szegény Fritz hadnagy minek is ment a tűzerek közé, ott nagyon a kétszerkettő szerint számíják az életet, s a huszároknál mindig könnyebben akad egy-egy mentő házasság, ha már a hadnagy uramnak nagyon felgyűltek az adósságai. Mert különös népség is ez a tűzéréség, nem hiában hogy oly nyárs polgáris az életük, a gondolkodásuk, de Fritz hadnagyot is, kinek a krakkói szép asszonyok, színésznők s kártyázás miatt kissé felszaporodtak az adósságai, mindjárt — pedig még nyílt följelentés sem érkezett ellene, — szabadságot kaptak, — »betegség miatt« adtak neki egy fél esztendő, tava-ztól nyarközepéig, hogy addig rendezze az ügyeit s ha nem? — Akkor vagy mint gavallér, ur, tudni fogja a kötelességét, vagy? . . . No, vagy pedig mehet a délczeg hadnagy ur rajzolóinak, napidíjnak bármelyik mérnöki irodába.

Nagyon különös helyzet is ez, hogy midőn valaki egészséges, ép, erős, mert talán soha nem is volt erősebb és mégis oly »betegnek« nyilváníják ki, kinek talán már meg számlálják a napjai is.

Egy felesztendő, melynek a napjai meg vannak számlálva? . . . Szegény Fritz hadnagy, ha ki nagy tanulmányozta volna, — nagyon érdekes lélektani tanulmány lett volna.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A Fritz hadnagy betegsége.

A Debreczen eredeti tárczája,

Irta: Ifj. Mórincz Pál.

Egyszerűen Mayernek hitták a hadnagy urat, semmi »von«, — semmi különös »zu Neme«, egész egyszerűen Fritz Mayer hadnagy. A 20-ik hadtest tűzerezred egyik üteg-osztályához volt beosztva, melynek valahol Galicziában az állomása.

Nagyon érdemes, nagyon komoly testület a tűzértizti testület, hol még a kadét sem olyan lobbanékony természetű, mint például bakáéknál, — a huszárokról ne is beszéljünk. Valószínűleg azok a melységes mértani, számtani, fizikai tanulmányok hozzák magukkal ezt a nagy komolyságot. Léha szerelmi kalandozásoknak, mint mikor a kis huszárkadét Nescziánszky herczeg megszóktette a tulajdon ezredese feleségét — bár a rangidősebb hadnagyok és főhadnagyok gonosz kiszólása szerint inkább a virágjában lévő ezredesné szóktette volna meg a bakfis herczegi kadétot? — hát a tűzereknél ilyes históriáknak még csak a sztal utáni beszédközben sem igen lehet híré hallani.

Nagyon komoly, nagyon számító urak ezek többnyire polgári emberek gyermekei, kik teljes tudatában vannak a fölénynek, melyet alaposabb elméleti készülségük is biz-

tosít a többi más fegyverneműek inkább gyakorlatilag képzett tisztjei felett.

Az ágyu az istenök, meghogy a legénység jó színben viruljon az is egy főtörekvésük, minthogy maguk is nagyon szeretik a jó asztalt, jobban mint bárki is, úgy hogy tapasztalt, hadi s szolgálati éremmel díszített öreg bakaszázadosok is, ha jó tanácsot akarnak adni fiatalabb tiszt barátainak, csak azt mondják:

— Du . . . abban a garnizonban, ahová most téged áthelyeztek, tűzerek is vannak, hát te csak abba a korcsmába járj, a hol ezek az urak megfordulnak, mert ott biztosan jó az étel s legkitünőbb az ital.

S talán innét is származik, hogy a tűzértiztek többnyire agglegények maradnak, poczakot eresztének s szemüveggel is emelik a kopasz homlok hivatalos méltóságát, talán innét is ered, hogy ritkán fordul elő nálunk olyan eset, mint a milyen a Fritz Mayer hadnagy esete is. De néha mégis megtörténik, hogy a legkitünőbb angol óraműnél is megpattau a pártatlan hajszálrugó, hogy aztán, a hírneves angol órás czégnék csufjára, romlásba menjen az óra is.

Fritz hadnagy magas, sugár, szőke fiú volt, széles vállal, erőknben, izmokba duzzadozva, hogy diszére vált volna a porosz gárda-gránátos ezrednek is. Az az érdekes világos szőke bajusz, meg tiszta nagy kék szemek, miket némely asszony olyan nagyon szeret, mikben mintha álmoképek ragyogná-

kicéltetésére még a 265 százalékkal felemelt bevételek sem voltak elegendők, igazolja azonban tény, hogy Magyarország államháztartásában az 1868—1894 években együtt véve 691.950.000 frt hiányt állapított meg, a mely összeget kölcsönökkel kellett fedezni, holott Ausztriában ugyanazon idő alatt csak 296.405.000 frt hiány merült fel.

Általában pedig, ha az összes bevételekhez viszonyítva, Magyarország közösgyi járuléka kisebb százalékat mutatott fel, mint Ausztriáé, az egyebek mellett abban is találja magyarázatát, hogy nálunk magasabbak az adók, sőt oly új adók is lettek behozva, mint pl. a sok közül: a szállítási adó, az italmérsi jövedék és ezzel kapcsolatban a kiadásoknál a regále kártalanítási adósság, ami Ausztriában elő sem fordul.

De ha a mi hozzájárulási arányunk százaléka kisebb is Ausztriánál, tagadhatatlan, hogy nálunk viszont az államadósságok aránylag sokkal nagyobbak, minthogy az államadóssági szükséglet Ausztriában az összes kiadásoknak csak 24 százalékát, Magyarországon pedig azoknak 28 százalékát teszi ki.

Nem értjük tehát, mi lehet az oka, hogy a szabadelvű képviselők Csákyval élőkön, egyszerre oly nagylelkűek lettek.

A király döntésének kikerülése nem ok a derekunk beadására.

Tessék a kormányának magyarázati leplezetlenül a korona előtt a helyzetet, s akkor nem jut zsenánt helyzetbe az uralkodó, igazságot kimondani fészelyes nem lehet a koronára.

És ha az is lenne, figyelembe az nem vehető, mikor az osztrákok jogtalanul akarnak terhelni.

Csak a napokban dicselkedett egy könnyomatós lap azzal, hogy a király azért kedveli Bánffy-t, mivel őszintén tárja a helyzetet elő.

Nos, hát itt az alkalom e feldicsért tulajdonsággal élni.

De, mint a jelek mutatják, az őszinteség nem igen erénye a kormányelnököknek, mert akkor nem beszélnének hivi kvótaemelésről, az ily eljárás magyarán csalásnak nevezik de nem őszinteségnek.

Bánffy és hivi a kvóta emelésről hallgattak a választások előtt, csak most jöttek rá az eme és jogosultságára.

De hogy mi alapon jogosult ez emelés, azt magyarázni képtelenek!

Megmondtuk a választóknak, vigyázzanak mert nyakukba szakad a kvóta, ha a szabadelvűpárt győz.

Ime jóslatunk hamar beteljesült, rendre kezdenek a megválasztottak nyilatkozni, hogy holmi kis emelésbe hajlandók belemenni. — Belemennek ők a nagyobb emelésbe is, ha így lesz a parancs kladva a miniszterelnöki palotából.

Tulajdonítsák a választók maguknak, hogy oly gyáván meghunyászkodtak a hatalmi nyomás előtt. Szilárdabb kitartással el lehetett volna bukratni a szabadelvű párti jelöltek egy részét.

De hát megzaporodtak vagy hatvan taggal és így ajándékba fogjuk kapni a kvóta emelést.

Ebből okuljanak a választók jövőre, s ne higgyenek a szabadelvűpárti jelöltek beszédjeinek, mert azoknak két arcok van, egy választás előtti és egy választás utáni. Választáskor nemzeti érdekről beszélnek, választás után leveik az álarozot, miként most.

Igy óvatnak meg az ország érdekei.

A késes-utcai rablógyilkosság.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, nov. 14.

A végtárgyalásról tegnapi lapunkban közölt tudósítás pótlásául még a következőket közöljük:

Vádlott tagadja, hogy leve kezve feküdt volna ott, mert ő már akkor eltökélte, hogy a megölés szándékával elmegy hazulról és nem akart újra öltözködni.

Ta n u megmarad a mellett, hogy ő levekezve látta ott este ugy 11 óra tájban

T a n u h o z még az ügyész és a védő is intéznek apróbb kérdéseket, a mikre az szintén megfelel.

Tóth Mihályné tanu vallomása lényegében megegyez férjével. A felmutatott véres kendőt ő is felismeri.

B a g i Marton 34 számú rendőr, a ki elfogta a gyilkost — előadja, hogy nekik már ki lett adva, hogyha megtalálják, fogják el Nyárit, mikor a kuton két ember megszólította hogy rendőr bácsi, itt van a Nyári, tessék megfogni, ő a saroknál szembe találkozott vele, és a törvény nevében felzolitotta, hogy kövesse. Nyári nem ellenkezett, mert ugy mond, ép felakarta magát jelenteni. Ezután pedig bevitte a rendőrségre. B a l o g h Ferencz Nyiregyházáról, — mint tanu teljesen lényegtelen vallomást tesz, K o p á n y i Sándor tanu, 15 éves, vallomása jelentéktelen.

K o h n Henrik, a ki az udvarban lakik, akkor reggel jött haza egy vidéki vásártól. Mikor hazajött, a felesége kijött az udvarra és mikor ismét bejött, azt mondta, hogy nézzünk be a nénikéhez, mert minden ajtó nyitva van, és gondolva, hogy valami baja lehet, bementek és látták, hogy az öreg a földön fekszik. ő megijedt, hogy esetleg őt is gyanúsíthatják, azonnal átszaladt az aldozatnak a szomszédban levő testvéréhez és Tóth Mihály szomszédjához is akiket áthivott.

K o h n Henrikné tanu vallomása megegyez férjével.

H e r c z Dávidné tanu nem lévén jelen, a vizsg. bíróság előtt tett vallomását, felolvasták.

P a l l a g i Sándor rendőr a ki Pávai biztossal ment le a gyilkosság színhelyére, ad felvilágosítást, hogy mily állapotban és helyzetben találták ott az aldozatot.

Pavay Gyula rendőrbiztos vitte Bot Mari egyik rokonától, a rendőrségi központon a jelentést, hogy gyilkosság történt. Betegen jelent meg a törvényszék előtt s tette meg vallomását.

Elnök: Mikor jelentették önnek a gyilkosságot?

Tanu: Reggel hét órakor.

Elnök: A vizsgálóbíróságot nem érte-tették?

Tanu: Még korán volt.

Elnök: Az hiba. A vizsgálóbíróságot éj-félkor tizenkét órakor is értesíteni kell. Foly-

Most a bor, az ital mámorában kereste a kábító orvosságot, hiába figyelmeztették, legfeljebb csak azt jegyezte meg reá:

— Nekem soha! . . . Pinczér abszintot hozzon csak abszintot!

Azután az asszonyok felé fordult, a mi városunkban nagyon sok a kaczkias, a kikapós asszony, csak ha ezek körében volt, ha ezek ölelését érezte, ha ezek mellette voltak, egy-egy bűnös szép asszony, az utolsó időkhben már csak akkor tudott megnyugodni, elaludni, annyira össze voltak zavarva az idegei.

Oh azok a napok, hogy is teltek, teltek; minden órával jobban borult az a sejtelmes szürkeség körülte, mely a feloszlás, a tulsó világhoz való közeledést jelenti. . . . Hát nem is szeretett gondolkozni, hogy egézséges és megis halálos a beteg ége. . . . Az asztalan a fényes, szolgálati tisztí pisztoly, kemény, acél golyókkal megtöltve, csak a ravaszt kell megnyomni és mindjárt? — —

. . . De nem! Hisz még oly fiatal, kardjával bebehír vágni a vasba, mikor annyi a szép virág, mikor annyi a szép asszony? . . . Fritz hadnagy, hogy mit érezhetett. fején a mindennap, a minden reggel, minden pacsirta szóval, minden ragyogó harmateppel ébredő s újból kinzó halálos itélettel?

Néha az anya is eszébe jutott, penzionált katonatiszt özvegye, meg egy szökeleány, egy szöke. . . . Mindhiában! Betegsé-

gén már nem lehetett többé segíteni hát csak bele a mámorba, hát csak bátran a szemébe nézni ez őrdjögő élet következményeinek, pedig azt a szöke leányt mégis szerette, meg az édes anyja — milyen jó is volt hozzá — hányszor kiegyenlítette az adósságait, sőt talán most is?

Nem!

Minek? hisz ugyis. . . . Fritz hadnagy még egyszer urnak érezte magát, épp azon a napon volt ez, mikor »betegségének« lejárt a határideje.

Szállodában lakott, sok rózsát hintett az ágyára, meg egy szöke fűrtöt, egy hervadt virágot s asszonyfényképét tett a szívére s aztán, mintha csak a mákony kékes füstje borult volna reá, edesen szaggató mámorával megrántotta a fényes pisztoly ravaszát. . .

Valami balzsamos melegség omlott ki a mellére, aztán mind nehezebb, nehezebb lett a feje, még egy párszor felhördült, véres tajték habozott ki összeszorított fogai közül, még ajkai is megmozdultak, mintha mondani akart volna valamit, de most egy rándulás s már meg volt gyógyítva, — halott volt — Fritz hadnagy.

Kívül az esős éjszaka után fűszeres volt a levegő, minden falevél csillogott, csak a madarak riadtak fel egy pillanatig a tompa pisztoly dörejére.

— Csics. . . . frity, . . . frity? . . . de de aztán énekeltek, csicseregték tovább.

A lapok hosszabb, szentimentális cik-

kekben megírták, hogy Mayer Frigyes tüzérhadnagy, ez a fiatal kedves katona, az asszonyok kedvencz hadnagyja »gyógyíthatatlan« betegsége miatt sőt egy tüdőbajos riporter jelentése szerint épp »reménytelen szerelem miatt«, szíven lötte magát s a szokott katonai pompával, nagy részvét mellett, el is temették. . . .

Az ezred kancelláriában pedig az ezredes ur, talán éppen az időtájt, nagyban diktált az adjutánsának, a Fritz hadnagy piszkosabb hitelezőivel egyezkedtek, kiket a tisztikar a tárak fizettek ki.

— Pedig jó fiu volt, sajnálom. . . . mondta még az ezredes, il'atos szivarjából bágyadtan leütven a hamut.

— Egyszerűen Fritz Mayer volt kedves barátom, — hadnagy Fritz!

Semmi »von«, semmi »zu Name«, de azért igen derek, uri fickó, mondogatta volt az öreg kapitány, ki nagyon tapasztalt volt s ki fiatalabb bajtársainak nem győzte eléggé ajánlani, hogy oly koresmákat látogassanak, hova a tüzér urak is járnak, mert ott kitűnő az etel, de legkitűnőbb a bor.

Hanem könnyelmű, huszáros fickó, toldotta még bozzá Peters kapitány, a mint mi magunk is ott iszogattunk a tisztí katin sarok asztalánál, épp a »Radetzky vatter« durva metszésű képe alatt. . . .

tassa vallomását. Mit látott a gyilkosság színhelyén?

Tanu: A földön véreben, hanyatfekve találtam Bot Marit, Feje tetején ütés nyoma, nyakára a kendő hurkolva, egy ingben feküdt, azt a látszatot ébreszte te, mintha a gyilkos az ágyból rántotta volna le. Az ágybéli is össze-vissza volt hányva, komót és más fiókok, ruhák mind felbányva.

Elnök: Valami botot, vagy ütőeszközt találtak?

Tanu: Kerestem, de nem találtam. Egy kép háta megett százhatvan forintot és egy takarékkönyvecskét leltem, azt jelentésemhez is mellékeltem.

Kohn Henrik és neje Hubert Tivadar és Sarkadi István tanuk kihallgatása után elnök már délután négy óra után öt perczre felülgesztette a tárgyalást.

Elnök: Vádolt Nyári József ezek után még egyszer mondja meg, gondolt arra a gyilkosság előtt, hogy Bot Mari megfog halni?

Vádolt: Igen, gondoltam.

Elnök: Hát leakarta-e ütni, vagy pedig meggyilkolni?

Vádolt: Elhatároztam, hogy megfogom gyilkolni, hogy a pénzt elvehessem.

Ezzel a bizonyítási eljárás befejezést nyert.

Délután következett a vád- és a védbeszéd meghallgatása.

Dr. J a k ó Pál kir. alügyész mindenk előtt a tényállását ismertette részletesen, kiemelte a vádolt vallomásának fontosabb részeit, a kihallgatott tanuk vallomásaiból a nyomatékossabbakat s konstatalta, hogy a vádolt beismerő vallomása és a végtárgyalás egyéb adatai egymást teljesen fedik. Kimutatta, hogy a cselekménynek vádolt általi elkövetéséhez épp úgy nem férhet semmi kétség, mint ahhoz hogy tette hosszasan, napokon át hányt-veletelt fontoltságnak, vagyis előre megfontolt gonosz szándéknak volt eredménye, kimutatta, hogy v á d l o t t akarata nemcsak a Bot Mária megölésére, hanem egyszersmind pénzének elrablására irányult s hogy a vádolt a Bot Mária megölése után mindent megtesz arra nézve, hogy a pénzt magához vehesse. Hangsúlyozza, hogy a vádolt büntetlen előéletével, mint enyhítő körülményeknek egész halmaza áll s mindezek konkluziójaként indítványozta, hogy Nyári József a büntetőtörvény 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetéseért s ezzel kapcsolatban rablás büntetének kiszabásáért büntetés meg s kérte, hogy vádoltal szemben a törvény teljes szigorú alkalmaztatásának. Vagyis a vádhatóság képviselője halál büntetést kért Nyári Józsefre kiszabni. A mindvégig eső logikával és szigorú tárgyilagosággal mondott vádbeszéd elhangzása után az elnök dr. Körösi Kálmán védőügyvédet hívta fel védőbeszédének elmondására.

Dr. Körösi Kálmán hosszabb védőbeszédét annak fejtegetésével kezdi, hogy a mily borzalmas a Nyári József véres bűncselekménye, másfelől épp oly világos is.

Védenceze maga is részletről részletre beismeri tettét, beismeri, hogy Bot Mária meggyilkolását már napokkal a tett elkövetése előtt tervezte és elhatározta, beismeri, hogy erre egyedül a jogtalan pénzvágy nemtelen indoka készítette s mivel vádoltnak mindezen beismerése a tanuk s a végtárgyalás összes adataival is támogatva és teljesen megerősítve van, ő is mint védő, kénytelen megnyugodni abban, hogy védenceze a 278. § szerinti gyilkosságért vonassék felelősségre.

De ha e szerint beismeri is, hogy gyilkosság büntetése fenn, tagadja, hogy e legnagyobb bűncselekménynek oly legsúlyosabb esetével állanánk szemközt, mely bűnösség nagyságát gyengítő momentumokat nem tartalmazna.

Ugy találja, hogy a vádolt véres cselekménye nem egyedül a megrögzött gonosz-sága, hanem egyszersmind, mint ennek táplálója s szitójára, védencezének a végtárgyalás

alkalmával is tapasztalható oly mérvű alantosság szellemi niveau-jára vezetendő vissza, a melyet ma is bátran lehet b t aságnak is nevezni. Vádolt értelmi képességének fejlettségét, előéletének körülményeit, hiányos iskoláztatása, korai, még gyermekéveire eső szolgálatba állása magyarázzák meg.

Bizonyítja a vádolt értelmi korlátolt-ságát a tett elkövetésének körülményeiből is. Vádolt ugyanis rémes tettét megelőzőleg s azt követőleg is hosszasan s a legnagyobb nyugalommal aludt, tettét mindjárt közölte Simon Jánossal, akivel azelőtt alig volt ösmeretségben s a gyilkosság után az egész napot a nagyerdőn töltötte. E tényekre hivatkozva hangsúlyozza védő, hogy a ki e szörnyű tettet megelőzőleg s akkor is midőn belátta, hogy azt minden eredmény nélkül, a semmiért követte el, nyugodtan tud aludni, aki egy oly tettet minden tartózkodás nélkül közöl olyan egyennel, ki nem barátja, nem érdekeltje, jóformán még nem is ösmerőse, a ki nem éri azt fel észszel, hogy a nagyerdőn való hossz-as tartózkodása, a szolgálatból való elmaradása a gyanút első sorban is rá háritja, az gonosz ugyan, de ezek egyszersmind oly mérvű értelmi korlátoltságának is bizonyítékai, mely már egyenesen a bárgyusággal határo. Ugyanezt bizonyítja szerinte az is, hogy védenceze ily szörnyű tettet csupán azért követett el, hogy a remélt pénzből megnézhesse a kiállítás-t, a miről elvégre is neki halvány fogalma sem lehet, ami ennelfogva rendes értelmi fejlettség mellett nem is gyakorolható volna valami nagy vonzó erő.

Különösen felhívja a törvényesség figyelmét arra, hogy a vádolt fiatal korát értelmi képességének fogyatékosságával kapcsolatban méltassa figyelemre, mert ha vele szemben a 87 § ama rendelkezése, hogy 20 éven aluli egyen halállal és életfogytiglani fegyházzal nem büntethető, nem alkalmazható is, kétség-telen, hogy ily az átlagon aluli értelmességgel bírő egyen, még husz éves korán tul is hasonlító méltánylást érdemel s vele szemben, ki a tett elkövetésekor csak má-fél hónappal haladta tul a 20 évet, legalább az említett §-nak szelleme nyerhet alkalmazást.

Dr. Körösi Kálmán védőbeszédé után a hallgatóság köréből erős éljenzés hangzott fel. A védőbeszéd elhangzása után a törvény-szék visszavonult s félóra szünet után az elnök a hallgatóság feszült figyelme közben hirdette ki az ítéletet, mely Nyári Józsefet a bünt. törv. 278 §-ába ütköző gyilkosság büntetése s a 464 §-ba ütköző rablás büntetének kísérlete miatt, tekintettel a 289., 98., 98., 66., és 91 §-okra életfogytig tartó fegyház büntetéssel sújtja.

Ugy a vádolt és védője, mint a kir. ügyész felebbezést jelentettek be.

A tárgyalás esti fél hatkor ért véget.

Színház és zene.

Arany ember.

Pénteki napon annyian még alig voltak színházban, mint tegnap este, mi annak jele, hogy először adtak ezen a napon oly darabot, melyet végig lehet nézni anélkül, hogy nagyobb botrányra volna kitévés.

Abból a szépen összegyűlt közönségből s a szereplők rokonszenves fogadtatásából vonhat némi következtetést magának Kom-j á t h y, ha akar.

A tegnapi előadás, leszámítva a kisvontatottságát s a szüneteknek rendkívül hosszú voltát, olyan volt, melyhez hasonló össze-vágó, szép előadást alig láttunk még a mai társulatól.

Azért állítjuk ezt, mert Komj á t h y-től meg nem láttunk előadást, melyben minden egyes szereplő kifogástalan lett volna. Tegnap pedig az volt, mert szereplőknek magaslátán állottak s legjobb tehetségüket hozták színpadra a szereplők.

A midőn tehát készséggel elismerjük az előadás kitűnőségét nem mulaszthatjuk el egy körülményre felhívni a rendezőség figyelmét. — Lényegesen talán ez, de mégis olyan, a mely elég arra, hogy rossz hatást keltsen a szemlélőben. Az nevezetesen, hogy Noémi barna, Timea pedig szőke volt a darabban. Ezt Jókai után alig lehet elképzelni és elfogadni. — Ezért egyenesen a rendezőt, Komj á t h y-t okoljuk s ha némi visszatetszést kellett csak ő maga lehet oka.

A férfiszereplők Komj á t h y (Tímár Mihály), Benedek (Krisztyán Tódor), Bartha (Ali Csorbadzsi), P ü s p ö k y (Brazovics Athanáz), Vidor (Kadisa), mindannyian tökélyen játszották meg kisebb nagyobb szerepeiket.

Ki kell emelnünk Benedek Krisztyán Tódorát, mely legkiemelkedőbb szerep lett az ő művészi kezeiben és Sziklay, ki Fabula kicsiny szerepében oly kitűnő volt, hogy egyedü volt, ki nyílt színen tapsot kapott.

A női szereplők közül Szabó Irma nyújtott legszebb alakítást. A ő Noémije olyan volt, a mint azt maga a szerző gondolta. A nehéz béka jelenet sikerült s mi ennek a kedves naiv színésznőnek szívünkől tapsoltunk.

Komj á t h y n é minden tekintetben tökéletes volt Athalia szerepében, gyönyörű volt különösen hanghordozása.

M o l n á r Rózi (Timea), F. C s i g a h á z i Etel (Theresa), L o c s a r e k n é (Zsófi) mindannyian csak emelték az est sikerét.

Az előadás háromnegyed 11 óráig tartott (M. P.)

* Színházi műsor. V a s á r n a p, nov. 15-én délután A gyerekek assz-s z o n y, Bokor József énekes népszimnűve kerül színe, a népszínház állandó műsor darabja. Este az 1000 é v. Verő látványos történeti szimnűve kerül színe. H é t f ő n nov. 16-án A v i g e c z e k. Kövessy Albert szép sikert aratott bohózata adatik negyedszer. K e d d e n, nov. 17-én, b é r o v t s z ű n e t b e n: C s a k p á r o s s a n, vigjáték újdonság másodsor, mulattató francia bohózat 3 felvonásban. S z e r d á n nov. 18-án a mult szerdáról B. R u z s i n s z k y I l o n a asszony betegsége miatt elmaradt B ő r e g é r a keringő király, Strausz J. kedvelt és nagyhatású operettje. C s ű t ő r t ö k ö n nov. 19-én N a g y m a m a Csiky Gergely rég nem adott, kedves vigjáték, teljesen új betanulással. P é n t e k e n nov. 20-án b é r l e t b e n O t h e l l o Sshakespeare örökbecsű tragoediája Komj á t h y bravuroz előadásában. S z o m b a t o n Sullivan bájos operettje a M i k a d o, teljes új betanulással, disz-letekkel és jelmezekkel. E rendkívül érdekes előadásra előre is felhívjuk a közönség figyelmét V a s á r n a p nov. 27-én d. u. H ű v e l y k M a t y i, este M i k a d o operette másodsor.

Újdonságok.

* Istenitisztelek. Holnap vasárnap, e hó 15-én az ev. ref. templomban a következő rendben fognak megtartani: a nagytemplomban K. T ó t h Kálmán lelkész, a kistemplomban S z i l á g y i Imre s. lelkész az I s p o t á l y templomban M i t r o v i c s Gyula lelkész a Kossuth utcai (új) templomban M i n d s z e n t y Imre s. lelkész. Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor G e i s z t l i n g e r Pál segédlelkész tart istenitiszteleket.

* Millenniumi faültetők. Az ezredévi fák ültetésére megindult mozgalom igen szép eredménnyel járt. Községi testületek, lelkészek, tanítók és magánosok több ezer millenniumi fat ültettek el az országban. A központi biz.

Flóris Áron fővárosi tanár elnökleto mellett tartott mai ülésén köszönetet szavazott a buzgó faültetőknek. A bizottság egyuttal elhatározta, hogy működését ezentúl is folytatja s fel fogja szólítani a községi előljárókat, a papokat és tanítókat, hogy az idei télen a faültetés hasznáról a népnek legalább két előadást tartsanak és hassanak oda, hogy az országutak mentén és köztereken minél több gyümölcsfát ültessenek el.

*** Élelmes prókátor.** Érdekes incidens fordult elő a budapesti mester-utczai rablógylkosok bűnpörének végtárgyalásán. A négy vádlott részére négy védő volt hivatalból kirendelve, a kik jobb ügyre méltó buzgalommal igyekeztek szörnyeteg védenéseiket a felmagasztaltatással járó kellemetlenségektől megmenteni. A védők lelkiismeretes buzgalmának egyetlen hororáriuma ilyen esetben csak a közönség és a jogászvilág méltányló elismerése és a hivatásszerű kötelesség teljesítésének nemes öntudata. Mert bizony a mester-utczai rablógylkosok teljesen vagyon-talan, elzülött existenciák, kiknek szörnyű tettet ha egyáltalán mehetségök lehet — csakis a teljes nyomor mentheti valamennyire. Ott volt azonban a legyilkolt áldozattól elrabolt pénz letétben s az egyik védő 200 frtos honáriumban állapodván meg akasztófára kiszemelt védenésével, kérte védői díjainak 200 frtnal való megállapítását s a rabolt pénzből való kiutalását. A törvényszék kénytelen volt a védő kívánását teljesíteni s Baumgarten elnök — a magyar büntető jogászok e kimagasló alakja a következő határozatot hozta:

E s z e r i n t e b b ő l a r a b o l t p é n z b ő l V i s o n t a i v é d ő u r n a k 2 0 0 f o r i n t e z e n n e l k i u t a l t a t i k.

A többi védők, névszerint Dr. Okolicsány Géza, Hets Ödön és Dr. Fittler Dező nem részesültek hasonló osztalékban s bekellett érniök az elnök követező kijelentésével:

A hivatalból kirendelt védő urnak szives közreműködésükért fogadják köszönetemet. Szép, szép az a köszönet; de Visontai Soma ur úgy látszik szebbnek találja ennél a csengő honoráriumot, — még ha rabolt pénzből kell is azt kiutalni. Bizony ez izlés dolga.

*** A király ajándéka.** Egy, sebhelyekkel sűrűn megrakott 72 éves agastyán nyitott be a napokban a kapitányi hivatalba, a hol az alispáni hivatal s más felsőbb hatóságok bizonyítványaival beigazolta, hogy 32 csatában vett részt mint vadász katona s egyike volt azon kilencnek, akik Santa Lucziánál a csata sorsát eldöntötték. Az agg rokkant katona számára, a mint ezt ő szintén okmányokkal igazolta, egy pár lóval s teljes felszereléssel ellátott hatalmas s igen szép kintornát kapott ajándékkul érdemei jutalmául. A veterán most nálunk akar ezzel verklizni pár napig, majd ismét tovább-tovább megy, hogy úgy tengethesse sokat hányatott életét a nagylelkű királyi adomány segítségével.

*** Tizenegyes éves gyilkos.** Karczagon mint lapunknak írják borzalmas tettet követett el egy 14 éves pasztonka, Májnik János földbirtokos 5 hónapos kis gyermeke mellé fogadta föl de a leánynak sehogyssem volt inyere a hely, mindenáron szabadulni akart onnan s minthogy már egyszer ott is hagyta a helyét de az anyja nyomban visszavitte: vad boszúra gerjedt s a kis csecsemőbe addig gyömösölte a kenyeret míg az ártatlan jószág meg nem fuladt. A gyermek-gyilkos leányt elfogták.

*** Saison.** Ha nem is írnök, akkor is tudná mindenki hogy itt van a mulatságok szezonja. Tudta ezt az az uriember is, ki Ember Lajos Kossuth utczai lakos frakkját emelte el tegnap, Most már az ismeretlen embernek van frakkja míg ellenben Ember Lajos frakk nélkül lesz kénytelen fogadni az immár érkező félben levő Carnevait ha csak a rendőrség nyomozása nem fogja helyreállítani a megsértett jogrendet.

*** Hymen.** Rosenthal Jenő helybeli derek fiatal nagykereskedő, a Rosenthal Dániel és fiai fűszerkedő cég beltagja folyó hó 22-én d. e. 1/2 10 órakor köt házasságot s budapesti anyakönyvvezetői hivatalban a utána 1/2 11 órakor a dohány-utczai izr. templomban özv. Pintér Gyuláné urnó, a budapesti kecskeméti-utczai Pintér Gyula czég tulajdonosnőjének kedves leányával Piroskával.

*** Fegyenczek karaványa.** A munkácsi fegyházat az igazságügyminiszter tudvalevőleg feloszlatta. Mint Sátoralja-Ujhelyről írják, a munkácsi fegyenczek egy részét ma szállították vasraverve az odaváló fogházba. A kellemetlen vendégeket tíz fogházor kísérte Schweizer fogházfelügyelő vezetése alatt.

*** Az új Mannlicher-puska.** A delegációk legutóbbi ülészakában a közös hadügyminiszter bejelentette, hogy a hadsereg mostani 7 1/2 mm. kaliberű Mannlicher-puskáját 6 1/2 mm kaliberűre fogják atalakitani; Romániában tudvalevőleg 6 1/2 mmes Mannlicher puskája van a katonaságnak s Ferencz József királynak bukaresti látogatása alkalmával, a csapa szemlén be is mutatták a fegyvernemnek kiváló tulajdonságait. A közös hadügyminiszter most elkérte a román hadügyminiszteriumtól a fegyvernem kipróbálására annak idején kirendelt román vizsgáló bizottság jelentését s a román hadügyminiszter legközelebb több szakképzett tisztet küld Bécsbe, a kik megadják Krieghammernek a szükséges felvilágosításokat.

*** Új zsidó hitfelekezet.** „Szabad Izrael” név alatt egy új zsidó hitfelekezet van alakulóban, és szervezeti szabályzatát már be is terjesztette a vallás és közoktatásügyi miniszterhez. Ennek a felekezetnek czelja a templomban magyar imákat, énekeket meghonosítani, a zsidók vallásos szokásait egyszerűsíteni, a babonás vonatkozásokat az életkezésben, az életmódban kiküszöbölni. Ezenkívül a külön zsidó házassági törvények eltörlésével egyenlő családi állását, mint a zsidók felfogását a keresztény és zsidó vegyes házasságra vonatkozólag megjavítani. A vegyes pároknak megadja az új hitfelekezet az esküvői seraritást egész ünnepélyesen, mert szerinte minden áltólak akadály a vegyes párok megesküetése ellen nem egyéb, mint mese, szemfényvesztés. Az új hitfelekezet előjáróságának irodája király-utca 110. sz. alatt van.

*** Kérelem.** Felkérem az iparos ifjuság önk. egyletének azon tagjait, kik e hó 22-én a Bika szálloda disztermében tartandó „Katalin” táncmulatságra ismerőseiket meghívni szándékoznak, hogy a meghívókért az egylet nagyhatvan utcz 1 helyiségébe naponként este 9—11 óráig felfaradni sziveskedjenek. Debreczen, 1896. nov. 13. Kiss Sándor a vigalmi bizottság elnöke.

*** Iparüzés özvegyi jogon.** A kereskedelmi miniszter legutóbb egy vitás ügy elintézése alkalmából azt a figyelemreméltó elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy az első férj által szerzett iparigazolvány alapján, annak halála után özvegyi jogon megkezdett iparüzés szerzett jogot képez, melynek hatályát nem korlátozza az ipartörvény az özvegyi állapot tartamára, minélfogva az ilyen módon szerzett iparüzési jog újabb férjhezmenés következtében nem szűnik meg.

*** Becsületes munkának érdem a jutalma.** Ki ne ősmerte volna azon szorgalmas és tevékeny zengora tanárt, a ktől oly sok fiatal szép leány nyert a zongora tanulásban alapos képzettséget? ez a szerény magaviseletű buzgó tanár Fodor József volt, ki tavaly

elhalván, egy hű nőt és két kiskorú árva gyermeket hagyott hátra minden vagyron nélkül. Szerető özvegyének az életfentartás nehéz küzdelmében azon jó gondolata támadt hogy a derékfűző készítését megtanulja s elment egy nagy fűző gyárba, hol pár hónapig tartózkodván, ott oly alapos szakképzettséget szerzett, hogy a közönség pártolása mellett tisztességes megélhetése és árva gyermekei neveltetése biztosítva volna; többen tettek már nála megrendelést s készítették derékfűzőt, melyek oly tökéletesek s a mi a legfőbb olcsók is, hogy az ilyen becsületesen végzett jó munkáért megérdemli, hogy pártolással és ajánlással jutalmazzák. Özv. Fodor Józsefné nak lakása Nagy-Csapó-utca 355 sz. a. van, készít nőleány és gyermek derékfűzőket és minden szakmába vágó különlegességeket, mérték után a legpontosabb és legjutányosabb áron, ugy szinte a régiék kijavításai és tisztításai is elvállalja; ajánlom partfogás végett a mélyen tisztelt női közönségnek.

*** Elvi jelentőségű határozat.** A kereskedelemügyi miniszter kimondotta, hogy a takarékpénztárak és a bankok működése ipari működés s így alkalmazottai alkalmazzottaknak tekintendők. Ez oknál fogvaaz intézetek mindazon alkalmazottakat, akik 1200 frtnal magasabb évi vagy 4 frtnal magasabb napidíjat nem élveznek, a betegséglýző pénztárnál bejelenteni kötelesek.

x Egy ker. akadémiát végzett szép írsu fiatal ember gyakornokul ajánlkozik. Czím u kiadó hivatalban.

Táviratok.

A tolvaj házi orvos.

Budapest, nov. 14. (A Debr. er. táv.) Már lapunk tegnapi távirati rovatában megemlékeztünk arról a sensatio lopásról, melynek hőse Korotnai fővárosi tiszti orvos, fővárosi biz. tag. A rendőrség ma kiadott hivatalos közlönyében a lapok híreit megerősíti Korotnai mindent tagadott, de később töredelmes vallomást tett, a rendőrség azonban mind ezideig nem tartóztatá le, — mert agyban fekvő beteg, azonban őrizteti.

Kihallgatták továbbá Török Linát a ki beismerte az ezer frt ellopását, de a többi körülményekre kihallgatni nem lehetett nevezettnek roppant idegessége miatt.

A rendőrség idáig tízezer frt hiányt konstataált.

Korotnairól az a hír terjedt el, hogy öngyilkossági kísérletet követett volna el, de ebből csak az a tény, hogy kihallgatáskor egy méreggel telt üvegcset akart kiüríteni, de elvették tőle.

Korotnai a mai nap folyamán tiszti orvosi állásáról lemondott, ki lépett az összes klubokból s egy két nap mulva átadják a büntető bíróságának.

Budapesti polgármester választás.

Budapest, nov. 14. (A Debr. ered. táv.) Kammermayer polgármester ma lépett le a polgármesteri állásáról a mikor is a tisztviselő nevében Gerlóczy alpolgármester intézett hozzá igen szép beszédet. Kammermayer meghatva köszönte meg tisztviselő társainak ragaszkodását. A tisztviselők emlékiratot nyújtattak át neki.

!! Női kézi munkák!!

előrajzolva, kezdve és készen minden hozzávalókkal a **legolcsóbban** kaphatók
BOROS TESTVÉREK

női divatárházában
Debreczen, Kossuth-utca 3. sz.

Minden köhögés

ugymint a légső, torok, tüdő katarhalikus megbetegedésnél, továbbá légzési nehézségek, szákmellúség, Asthma, elnyálkásodás, hörg és göröcsős köhögés, rekedtség, a torokbani csiklandozást — kezdődő tüdőbajt leggyorsabban gyógyít és távolít el az évek óta kiváló hírnévnek örvendő, orvosi előírás szerint készített és az orvosok által ajánlt szer: St. Georgs-thea csomagja 40 kr. és az ahhoz tartozó St. Georgs-katarrh-por doboza 50 kr. pontos orvosi utasítással.

Eredmény már pár nap alatt látható.

Két csomagnál kevesebb nem küldetik.
Postai küldésnél csomagolás és fuvarlevélért 20 krral több. Minden megrendelés intézendő: St. Georgs-Apotheke, Wien, V/2. Wimmer-Gasse 33.
Az összeg postautalványon előzetes megküldése kívánatik.
Kérjük a hirdetést kívágni és megőrizni.

Uj üzlet.

Kutas Lajos

Egyháztér, Kereskedelmi akadémia mellett.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek **ujjonnan nyitott és dusan felszerelt**

déli-gyümölcs-,

Füszér-, Liszt-, Thea-, Rum- és Likör-kereskedésemet.

E szakmába való teljes ismeretem, valamint hazánk piacainak látogatása által szerzett tapasztalataimnál fogva úgy rendeztem be az üzletet, hogy a nagyérdemű közönség izlésének és bizalmának teljesen megfeleljek.

A legjobb és friss árucikkek jutányos árérti pontos kiszolgáltatásával igyekszem a nagyérdemű közönség becses pártfogását kiérdemelni.

MAZUR KÁROLY

gép, kazán műhelye és kutfurási vállalkozó

Debreczenben, Gyár-utca a kir. törvényszék mellett
elvállal helyben a város bármely részén

jó ivóvizü kutfurásokat

teljes jótállás mellett 55 mm. (2 angol hüvely) kovácsolt vascsőből:
fekete csőből 25 frt, horganyozott csőből 40 frt.

Raktáron tart mindenféle **szivattyukat**, melyeket egészen felszerelve felállítva részletfizetésre is eszközöl.

Elvállal külön alku mellett jutányosan vidéken is kutfurásokat.

UJ TALÁLTMÁNY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy

Miklós-utczával szemben

Piacz- és Teleky-utca sarkán levő üzlethelyiségemben

egy egészen új találmányt

thea-főző gépet

állítottam fel, a ho' mitől kezdve folyton szolgálhatok

frissen és foróan theával.

1 csésze thea 10 kr.

rummal vagy a nélkül.

A fővárosban számtalan ilyen thea-főző gép található és ezen új találmány oly czélszerű és oly annyira kedvelt, hogy indittatva érzem magamat Debreczenben is egy ilyen felállítani, és ez különösen a hideg téli évszakban valóságos jótétemény, ha 10 krért egy csésze forró theát kaphatni.

Számos látogatást kér, tisztelettel

KOLOSSA ÁDÁM.**ROBEY & Comp. BUDAPEST**

IX. RÁKOS-UTCZA 5-9.

Szabadalm. „ROBEY“ légszeszmozgonyok

egyszerűség, erős építési modor

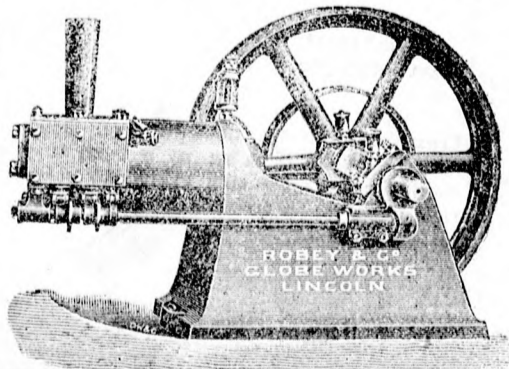
és

legcsekélyebb légszeszfelhasználás

által tűnnek ki.

a legjobb **ERŐMŰ**

kisiparosok számára.

Az indiai kávének kilója 1.40

Vanszerencsém a n. é. közönség szives figyelmét az általam feltalált

darált kávéra

felhívni, amely a legjobb fajta kávék **Cuba, Mocca, Jáva és Gyöngy** együttes pörköléséből áll elő; van benne egy indiai fajta, a mely direct Indiából jön és a darált kávének a zamátját és erejét megadja. Ez a kávé nincs cigóriával keverve és indiai kávé néven fog forgalomba jönni. Nagyon ajánlom a megpróbálásra. Felülmul idáig mindenféle darált kávé. Továbbá ajánlom kitűnő zamatu pörkölt és nyers kávéimat, ajánlok új szepességi és stokerai lensét és borsót és mindenféle főzeléket, diót és fűszereket a legszolidabb árban. Vidéki megrendeléseket bérmentve küldök.

Az igen tisztelt közönség szives pártfogását kérve maradok

tisztelettel

JÁNOSSY BÉLA
kenyér-piacz.

Kitűnő új fajta darált kávé.

Mazsola 1 kiló 44 és 64 kr., mandula 1 kiló 1 firt és 1.20

Gyerly és cukor a legolcsóbb napi árban

A millenniumi kiállításon

az állami ezüst érem és kiállítási éremmel

kitüntetett

saját gyártmányu ékszereim, s antique utánzataim

f. hó 20-tól december hó 1-éig

előállítási áron

fognak elárusíttatni.

Löfkovits Arthur

ékszerész Debreczen.

Ranunkel H. és Fia

posztó és kézműáru nagykereskedésökbe

(Fő-utca 1711. sz. a,

megérkeztek a legújabb bel és külföldi

gyapju divatszövetek,

melyek igen jutányos áron adatnak el.

A mult évről megmaradtak pedig gyári áron alulárusíttatnak ki.

Ugyanott több rendbeli kényelmes lakás azonnal kiadó értekezhetni az üzletben.

KÖHÖGÉS,
rekedtség és elnyálkásodásnál
a torok és légzési szervek
NINDEN ZAVARAINÁL

melegen ajánljuk

EGGER

kitűnő hatásu

mellpasztilláit.

Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógy-fűszerüzletben.

Fő és szétküldési raktár:

EGGER A. FIAI

Nádor-gyógyszertára
BUDAPEST, Váci-körút 17.

Első

temesvári játékkártya-gyár.

Mayr János

Temesvár-Gyárvaros.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb minőségű és mindennemű játékkártyákban, u. m.

svájczai, whist és tarokkártyákat stb. mosható és nem mosható fajtákat.

Kivánatra bármely fajta, gömbölyített aransarkkal látható el.

Arjegyzék ingyen rendelkezésre áll

LÁM SÁNDOR

DEBRECZEN, Hatvan- és Piacz-utca sarok.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint az őszi idény beáltával raktáromat

szalon-, függő-, asztali-, író- és falilámpákkal.

dusan felszereltem és azokat meglepően olcsó áron árusítom.

Egyidejűleg a tisztelt vevőimnek szives tudomására hozom, hogy az utóbbi időben egyes czégek által házalásszerűleg üzött petroleum elárusításával én ily módon ez időszert sem foglalkozom, hanem a már évek hosszú során át elismert legjobb minőségű

csillár-petroleumomat

kizárólag csak megrendelésre szállítom házhoz.

A szállítás saját 5 és 10 literes bádogedényekben történik, — kisebb mennyiségben pedig üzlethelyiségben a legolcsóbb napi árak mellett mindenkor kapható.

Előre semmi költség!

Földbirtokosoknak
olcsó törlesztéses kölcsönt
ajánl
és a legrövidebb idő alatt
lebonyolít

BALOG EDE

DEBRECZEN

Nagy-Várud-utca 2125. szám.

Félszázad óta

kitűnőnek elismert

Arany érem Péc 1888. Dr. Sichulsky-féle Erdem érem Temesvár 1889

Arezkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírű és bámulatos hatású képezik. Megbízható sikerrel használtatnak szeszölő és májfolók, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztálauasága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr. Hozzávaló Mandula-korpa szappan 35 kr.

JOLIESSANTE-CREME

bőrfinomító és szépitő szer.

Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 1 frt 55 kr.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsas és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. — Az arezra láthatatlanul tapadva annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

JOLIESSANTE-FOGPOR

egészségesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és büszködésük el távolítása s megóvására, mely által egyúttal a foghútra is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 50 kr.

JOLIESSANTE-SZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toillet szappan. A bőrt finom és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinézését. Kivánatra mintadarabok ingyen adtnak. Egy darab ára 40 kr.

Haj-Restorer

biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 1 frt.
Kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassa. — Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerárában (Tisza-Palota)

Megrendelések mérték után 6 óra alatt elkészítetnek.

Honi ipar.**A női szépség**

kecsességét és eleganciáját nagyban emeli a jó fűző, különösen, — ha oly kitűnő gyárból való mint

GOLDSTEIN KAROLINAférj. **HOFFERNÉ**

Debreczen főpiacz, Huber-ház a megyeház mellett

a hol bécsi, párisi, gummi- és sport

ugyszintén dajkafűző, alkalmi-fűző gummi-részekkel valamint nyári és hasfűző

vállfűző (gehalter) mérték után készítetnek.

Ugyanezen fűzők raktáron is tartatnak és igen olcsó árban kaphatók.

Raktáron fűző 40 krtól kezdve.

Első magyar orvosilag elősmert mű mell-fűző-gyár.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre — van szerencsénk ajánlani
szavatolt tisztaságu

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb díjakkal
kitüntetett**Thomasfoszfátlisztet**

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 80—100% porfinomsággal

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszer különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatása az összes gabbaneműek, kapás és olajnövények, lőhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk — Árjajlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője

a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos Budapest, Erzsébet-körut 34. szám.

Elvem nagy forgalmat olcsó árakkal elérni!**Legujabb****Millenniumi divat-csarnok**

hol bámulatos olcsón lehet vásárolni női felöltőket, női blousokat leg-elegánsabb női szörme és szövet gallérokat, fiu és leányka ruhákat, leány és gyermek kabátokat, ugyszintén minden uri és női divat dolgokat, eddig még nem létezett olcsó áron kaphatók.

Mindennemű bundák, felöltők, gallérok ujjá való átalakítását elvállalok.

Tisztelettel

HALÁSZ MIKSA.**Elvem nagy forgalmat olcsó árakkal elérni!**

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.